

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Remissvar - Förstärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (SOU 2023:12)

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten ställer sig positiv till kommitténs förslag i stort och välkomnar att domstolarnas och domarnas oberoende säkerställs på lång sikt genom grundlags- och författningsändringar. Åklagarmyndigheten vill dock lämna synpunkter på kommitténs förslag avseende sammansättningen av ledamöter i Domstolsstyrelsen och sammansättningen av ledamöter i Domarnämnden. Åklagarmyndigheten anser att det bör övervägas om en person anställd inom Åklagarmyndigheten bör ingå i såväl Domstolsstyrelsen som Domarnämnden.

11.2.4 Styrelsens sammansättning m.m.

Åklagarmyndigheten tillstyrker utredningens förslag i stort och ser positivt på att domstolarna får ett betydande inflytande över ledningen av Domstolsstyrelsen. Åklagarmyndigheten anser dock att kompetensen och bakgrunden avseende övriga ledamöter i Domstolsstyrelsen bör breddas.

Åklagarmyndighetens verksamhet och åklagarnas arbetsmiljö påverkas i stor utsträckning av förändringar av den löpande förvaltningen av Sveriges domstolar. Det ligger därför i Åklagarmyndighetens intresse att Domstolsstyrelsen leds och förvaltas på ett förtroendeingivande och effektivt sätt. Även om den föreslagna sammansättningen av styrelseledamöter i

Domstolsstyrelsen väl uppfyller kommitténs syfte att minska regeringens inflytande över domstolarnas verksamhet är det Åklagarmyndighetens uppfattning att utredningen inte i tillräcklig mån tillgodoser styrelsens behov av kompetens och erfarenhet av ledning och styrning. Åklagarmyndigheten föreslår därför att kravprofilen avseende fler styrelseledamöter ska innefatta gedigen erfarenhet av ledning och styrning av offentlig verksamhet.

Vidare anser Åklagarmyndigheten att allmänhetens förtroende för rättsväsendet gynnas av transparens och insyn även i den nya ledningsstrukturen av Domstolsstyrelsen, vilket inte står i strid med utredningens huvudsyfte att säkra domstolarnas oberoende. Behovet av transparens och insyn i ledningen av landets domstolar tillgodoses idag delvis av insynsrådet. Utöver transparens och insyn bidrar insynsrådet även med att förse domstolsledningen med rådgivning. Eftersom utredningens förslag innebär att insynsrådet i nuvarande form avskaffas är det Åklagarmyndighetens uppfattning att de funktioner insynsrådet har bidragit med bör ombesörjas även i den av kommittén föreslagna ledarskapsstrukturen. Enligt kommitténs förslag ska styrelsen för Domstolsstyrelsen bestå av nio ledamöter, varav sju ledamöter ska vara eller ha varit domare eller vara anställda vid domstol, en ledamot ska vara advokat och en ledamot ska ha kunskap om och tidigare erfarenhet av styrning och ledning inom offentlig förvaltning. Åklagaren företräder det allmänna i brottmålsprocessen. Som framgår ovan påverkas också Åklagarmyndighetens anställda i vid mån av domstolsadministrationen. Inom Åklagarmyndigheten finns också hög kompetens avseende statlig förvaltning inom rättsväsendet. En representant från Åklagarmyndigheten i styrelsen skulle bidra med breddad kompetens och ökad insyn i ledningen av Domstolsstyrelsen. Åklagarmyndigheten anser därför att det bör övervägas om en person anställd inom Åklagarmyndigheten ska ingå i styrelsen.

12.2.2 Domarnämndens sammansättning m.m.

Åklagarmyndigheten tillstyrker utredningens förslag i stort och ser positivt på att skyddet för domstolarnas oberoende stärks även avseende tillsättningen av ordinarie domare.

Enligt Åklagarmyndighetens uppfattning finns det dock anledning att överväga att Åklagarmyndigheten ska utses att nominera en kandidat till Domarnämnden. I dagsläget tjänstgör en representant från Åklagarmyndigheten som ledamot i nämnden efter nominering av Arbetsgivarverket.

Även om kommitténs förslag inte innebär någon större förändring vad gäller Arbetsgivarverkets nuvarande förordnande att nominera en kandidat till Domarnämnden bör förslaget avseende vilka utomstående organ som ska kunna nominera kandidater även omfatta Åklagarmyndigheten. Skälen för det är att domstolarna svarar för anställning och utbildning av alla de notarier som sedermera anställs av Åklagarmyndigheten, att domstolarna utgör en viktig rekryteringspool för Åklagarmyndigheten och vice versa samt att tillsättningen av domare påverkar åklagarna i deras kontakt med domstolen i det dagliga arbetet. För att säkerställa en god personalförsörjning inom landets domstolar och Åklagarmyndigheten bör det övervägas om Domarnämndens sammansättning även ska omfatta en person anställd inom Åklagarmyndigheten.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Sara Norling. I den slutliga handläggningen av ärendet har också tillsynschefen Henrik Rasmusson deltagit.

Katarina Johansson Welin

Sara Norling

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket